

kor na vprašanje o jeziku. — Tako tolče hammer-amboss. Gospod dr. Iv. Dečko pa mu ne ostane dolžan odgovora. On pravi, da se razvije nova železnica še le tedaj dobro, ako se potegne doli na Kranjsko in gori na Koroško. Kjer teče sedaj železnica, tam pa so Slovenci in njih ne kaže žaliti; nemški jezik se zato ne prezira, če so napisani nemški in slovenski skupaj. Svarila so v obeh jezikih, čemu bi ne bile tedaj tudi postaje v obeh? Prvi zastopnik dežele, dež. glavar, je nadalje odgovoril v Velenji na pozdrav neke občine: naj ljudje manj pijó, več pa delajo! Tak odgovor na prijazen pozdrav je mogoč le pri turskem paši. Zoper njega mora se izreči z vso resnobo.

Baron Hackelberg naseka jih proti g. dr. Dečku blizo tako-le: Na Spodnjem Štajarskem živijo tudi Nemci. Slovenci njim nočejo priznati enakopravnosti (ujé! ured.), kajti v večih občinah ne najde človek nemških napisov. Kedar so vojaške vaje, treba je nemških napisov. Če se torej Slovenci postavljajo tako na zadnje noge (Velik krik na strani slov. in kons. poslancev). Hackelberg se na to izgovarja, da mu je ta beseda le ušla (?) ter da ni hotel žaliti slov. poslancev, zatem pa nadaljuje: Če slov. ljudstvo tirja slov. napise na železniških postajah, naj pustijo tudi nemške napise v občinah.

Dobro je odgovoril na to g. baronu poslanec M. Vošnjak, a baronu sta prišla na pomoč dr. Starkel in dr. Kokošinek, oba pa tako, da bi bila storila bolje, ko bi bila dela jezik za zobe. Slabo zidovje se ne podpre s sibovjem, vendar pa nam ni treba, naj še dostavimo, da je gospóda v deželni hiši vsprejela poročilo o tej železnici — »na zadovoljno znanje«.

Cerkvene zadeve.

Janez Kramberger, župnik Vurberski.

Zadnja pot. — Rajni gospod so bili svojih križev celo veseli in kakor je razvidno iz njihovega pisma, so se Bogu za poslani težave še pristréno zahvalili. Tisto nedeljo, ko so rajni gospod na odru ležali, smo brali v cerkvenih molitvah opominj sv. Pavla: »Bratje, podajte život svoj Bogu v prostovoljno daritev«. Rimlj. 12, 1. Taka prostovoljna daritev je bila lepa krščanska smrt bogoljubnega župnika Janeza Krambergerja. V ponedeljek, dne 11. januarja se je zbralo v Vurbergu 14 duhovnikov, da bi svojega ljubljenega sosedu in duhovskega brata v molitvah Bogu priporočili in spremljali na zadnji poti. Za slovo so jim predigovali prečastiti gospod stolni župnik in dekan Mariborski, njihov nekdanji bogoslovski učitelj, mil. gosp. Jakob Bohinc, ki so svoje besede tako sklenili: »Rajni gospod so cvetlice ljubili in so radi z njimi hišo božjo lepšali. Sami so pa bili med pisanimi cveticami najlepša lilija, ki je tudi v zimskem času lepo belo cvetela v svoji deviški nedolžnosti. Zato se je pa ljubi Bog sam zadovoljno ozrl na zalo cvetlico na Vurberskem hribčku in je ukazal angelju smrti: Pojdi v prijazni vrtec Vurberski in presadi belo lilijo iz doline solz in bolečin semkaj v nebeško veselje, da cvete v mojem rajnu na vse večne čase!« Faranov in tudi sosedov se je zbralo silno obilo. Veliko je bilo žalovanje po rajnem zvestem dušnem pa-

stirju in je bilo vsem prav očitno, da so spoštovali in ljubili pošteni Vurberžani svojega dušnega pastirja prav iz vsega srca.

V družbi svojih duhovnih tovarišev so rajni gospod radi katero nedolžno pesem zapeli; najljubša jim je pa bila sledeča Virkova:

Zadovoljnost.

Eno rož'co ljubim,
V mojem srcu spi;
Koder grem, me spremlja,
Meni se smeji;
Dom nje pri otrocih
In v nebesih je,
Srca zadovoljnost
Rož'ci je ime.

Preljubi rajni prijatelj! Jokajoč sem pero namočil, da bi vsaj na kratko popisal Tvoje bogoljubno, lepo življenje. Zdaj pa, ko sem spis skončal, se mi je srce pomirilo. Res izgubil sem svojega najboljšega, starega, zvestega prijatelja, in to boli. Tolaži me pa misel, da to prav za prav nisem zgubil, ker si zdaj, kakor trdnil upam, že v hiši Očetovi, in vem, da me tam pozabo ne boš. Izprosi mi pri Bogu tako lepo smrt, tako srečne zadnje uro, kakor je Tvoja bila! In Vi, pošteni Vurberžani, katerim sem tolikokrat besedo božjo oznanjeval, opominjam Vas zdaj zadnjokrat: Molite za svojega dušnega pastirja, č. g. Janeza Krambergerja, in Vas zagotavljam, da se Vas bodo tudi oni pri Bogu z neugasljivo ljubeznijo spominjali! Vas, ki ste bili rajnega gospoda pridne ovčice, in nas vse, ki smo bili njihovi tovarši in prijatelji, naj tolažijo besede, ki jih je sv. Janez zapisal v Skrivnem razodenju, 14, 13: »Čul sem glas iz nebes, ki mi je velel: Zapiši, da so zveličani rajni, ki v Gospodu umrjejo. Od zdaj, govori Duh, naj počivajo od svojih trudov, ker njihova dela gredó za njimi«.

Dr. Jožef Pajek.

Mili darovi za družbo vednega češčenja:

Sv. Barbara pri Vurbergu 4 fl. 74 kr., sv. Ropert v Slov. Gor. 9 fl. 25 kr., sv. Ana na Krémbergu 2 fl. 89 kr., Rogatec 12 fl. 31 kr., Trbonje 24 fl., Gornjigrad 4 fl. 43 kr., Ljubno 15 fl., sv. Francišek Ksav. 7 fl. 40 kr., sv. Lovrene v Slov. Gor. 10 fl., Reichenburg 23 fl. 16 kr., Neimenovani v Mariboru 20 fl. 9 kr.

Gospodarske stvari.

Grah in njegova korist.

(Konec.)

Kjer so tla za plevelj ugodna, je kultura na ozkih gredah bolj priporočati. Na gredah, katere so bolj ozke, se plevelj ložje izpuli, vrhu tega ima setev tudi dosta zraka, vsled katerega obrodi obilen sad in razvije lepše, manj gnjilo stročje. Kjer se pa na brazde (z mašino) seje, mora biti vrsta od vrste oddaljena vsaj 35 cm. Paziti se mora posebno tudi na to, da se v potrebi samo čisto, nepokvarjeno seme; če je pa seme razjedeno ali pa nepopolnoma razvito, tedaj je tudi rastlina nepopolna ali pa kaki bolezní podvržena.

Ako se seje na široko, tedaj je potrebno 250 litrov, če se seje pa po vrstah, tedaj je pa potrebno samo 180 litrov na hektar.

Da je grah podvržen raznovrstnim boleznim, da so tudi kebrí veliki njegovi sovražniki, to je do dobro znano. Temu opomoremo jedino s tem, da kolikor mogoče zgodaj sejemo in mlade rastline, ako se bolezen javlja, z apnom potrosimo.

Ko stroki blizu tál začnejo rumeneti in so tudi

že drugi stročki popolnoma razviti, je čas žetve. Ne sme nas motiti, ako je še kateri strok zelen. Če bi hoteli tako dolgo čakati, da tudi zgornji stroki popolnoma porumenijo, izpalo bi pri spodnjih najboljše zrnje, a tudi slama bi se skazila, nje vrednost ne bi bila večja, nego navadne slame. In tudi le isti grah, kateri se je, predno je porumenel, požel, daje se mehko in dobro kuhati. Če se je grah požel, naj ostane do drugega večera na njivi in se naj potem obrne; obrne pa se naj od sedaj tudi vsak večer, predno pade rosa. Če pa preti slabo vreme, zloži se naj grah v okrogle kopice, 1-3 meter visoke, katere se morajo vsak dan s kakim kolom prerahljati. V takšnih kopicah se grah ne more skaziti; če je pa vreme tako neugodno, da se grah 10—14 dnij ne more zapeljati pod streho, morajo se kopice večkrat skrbno preobrniti. A najboljšo se suši grah, ako se, v snope zvezan, natekne na kole, droge ali pa plote. Vendar se nikdar ne sme zapeljati pod streho, dokler niso vsa zrna se popolnoma utrdila.

Grah, kateri se bode drugo leto porabil za seme, mora se pozneje požeti, nego je to v obče navada — vsaj mora do dobra dozoreti. Kedar se grah iz polja spravlja domov, treba je paziti, da se ne zgubi kaj zrnja ali pa grahovega listja. Če je grah radi vročine zelo suh, tedaj se mora zjutraj, dokler je še rosa, nalagati. Kedar pa je vreme nestalno, mora se grah za silo posušiti in prej nego drugo žito pod streho spraviti; kajti grahovka je zelo občutljiva in se lahko spridi, stročeje pa se kmalu zlušči, če ga dež namaka. V obče ako je dež stročnice popolnoma premočil, morajo se kopice raztresti in snopi zopet razvezati, da se posušijo. Če se pa to ne stori, skazi se slama in zrnje — celo živini škoduje.

Grah, katerega smo pravilno spravili, skrbno premlatili in na zadnje na zračnih škednjih popolnoma posušili, stoji več let, ne da bi se skazil. Ker pa je grahova žetev zelo nestanovitna — včasih boljša, včasih slabša, včasih se komaj seme povrne — je priporočati, grah, ki je preostal v jednom letu, skrbno shraniti do tega leta, katero bode manj graha rodilo, v katerem bode torej cena poskočila. Tako bode dosta graha, a tudi dosta denarja!

Sejmovi. Dne 8. aprila v Arnoži, v Braslovčah, v Ormoži in v Slov. Bistrici. Dne 9. aprila pri Šentlji in v slov. gor. in v Slov. Gradci. Dne 11. aprila v Sevnici in v Trbovljah. Dne 12. aprila pri sv. Križi na Slatini. Dne 14. aprila v Konjicah, v Laškem trgu in v Sevnici. Dne 15. aprila v Arveži.

Dopisi.

Iz Celja. Naši Nemci so si tvorili zdaj tudi »Germanenbund«, da bo nazaj priboril nemško zemljo, v katero so se vtihotapili zviti Slovenci. Tako oznanjajo naši pragermani po »vahtarci«. Pravijo pa vendar, da nočejo z nami vojske; »mir« bode zapisali na svoj prapor; grdobe narodnega vojskovanja se hočejo ogibati. Živeli torej pohlevni bratje Nemci! Nič manje tolažljivo za nas, Slovence vsiljenca je izjava, da hočejo svoj »germanisch nationales Wesen« z vso miroljubnostjo ne samo gojiti, »pflegen«, ampak tudi očistiti, »reinhalten«. Dá, ko bi bili »vahtarca« in njeni somišljeniki dosledni, pa bi svoje čete trebili plevelja, ki jih prerašča, kmalu bi bil mir. Plevelj, slovenske uskoke, renegate iztrebite iz svojih vrst in ne bo več vojske! Nemci, pa ne renegati, in mi Slovenci se bomo lahko sporazumeli. Ni zastoj, da so se pri vseh ljudstvih uskoki kot ljudski iz-

vržek hudo kaznovali in najhuje zaničevali ter še zdaj ni bilo in ni, razun pri naših po sili Nemcih, grjega madeža, kakor uskokom biti; ti so povsod najhuji sovražniki svojega izdanega naroda. Spravite, vi Celjski, vi spodnještajarski Nemci pri vašem »reinhalten« to narodno spako iz svojih čet, in dosegle bote, kar si kot geslo stavite, mir! Se ve, da bi pollej, če bi toliko moralne moči imeli, tudi več ne bilo »vahtarce«, pa bi je tudi ne potrebovali, kajti mir bi bil. Pri pomanjkanji nemčurjev zmanjkalo bi vam vojakov, ki bi slovenski narod mogli napadati in vojska bi bila sama ob sebi nemogoča. Dokler so pa vaša armada pri čisto majhnih izjemah samo slovenski odpadniki, najljuteji vrági svoje slovenske, pa zatajene in teptane matere, ne bote dosegli »mira«, saj ga itak ne želite in nočete. Nočete ga in prazno je tedaj vse vaše hinavstvo zastran ljubega miru; kaj bi pa tudi počeli, kje iskali, kje našli zavetja vsi slovenski renegati, če bi jih ne okovarjala več blažena Germanija pod svojimi perotmi?

Iz Vojnika. (Marsikaj.) Kakšno letanje in popraševanje je slo ondan po »Slov. Gospodarju!« Nemčurji so stiskali skupaj svoje pametne glavice, iz katerih so jim menda že davno kure možgane izključevale. Najbrž jim je najbolj všeč tisto: »Kako se je nemškutar izpreobrnil«; zakaj kmetom tako govóré, da so Slovenci, kar so res, živijo in delajo pa, kakor Judeži. Po njih sadu, po njih življenji jih bote spoznali. In kadar začnem jaz njih življenje in delovanje, gospod urednik, Vam opisovati ter vzamem ščetko ali krtačo, da malo tiste »plesnjive nemškutarje«, kakor je naše nemškutarje nekdo imenoval, milo skrtačim, tedaj se bo kar prah delal. In na vrsto pride vsak ob Hudinji, kdor je zoper slovensko ljudstvo, da jih tudi drugi spoznajo in od njih ničesar ne kupujejo. Omenil sem zadnjič, da dobimo mesarja in danes Vam javljam, da od 1. aprila že kolje g. Karol Vrečar, tudi »Stari Vrečar« imenovan, da se razloči od sina, ki le na »tajč« kaj drži. Naj mu naši »Nemci« mesó kupujejo, Slovenci bomo pa rajši pri »Starem«, ki bo pobijal vole, ne pa Slovence pri volitvi s svojim glasom. — Tudi pekarja imamo Slovenci svojega, namreč vrlega domoljuba Mih. Plevnik-a, tudi »Zgornji pek« imenovan. Ta tudi z dobro slovensko kapljico postreže in ne s »šnopsom«, kakor drugi. To je prav, Slovenci, le šnopsa in nemškutarije se varujte! — Družba sv. Mohora je priča, da je naš okraj slovenski. Zakaj Vojniška fara šteje letos 180 ndov, po tem takem mnogo več od lani, ko jih je imela samo 93. Nobena krščanska hiša, zmožna slovenskega jezika, ne bi smela biti brez Mohorjevih bukev. — Hiralnica naša hira, ker za 150 do 170 bolnikov je prestora, pa le 12 bolnikov ima. Eden bolnik je že umrl. Prav lepo delajo zdaj okoli poslopja in prijetno bodo siromaki imeli. Tako je tudi prav, vsaj smo vsi ljudje enaki, siromaki in bogatinci. Vojniško novo šolo zmirom delajo — na papirju. Kdo je kriv? — Tisti gotovo ne, kateri bodo največ za šolo plačali. Zakaj ti bi radi, da se kmalu napravi na podlagi narodnega jezika in ne »šulferajnska« nemška šola, kakor bi jo neki nemčurji radi. Nemca pa ne najdeš pravega tukaj, če ga o sredpoldne »z dvema lahternama« iščeš.

Iz Ptujja. Odbor »Slov. pev. društva« je v zadnji svoji seji določil za letošnji »Veliki koncert« v Šoštanj dne 14. avgusta 1892 sledeče pesmi: Mešani zbori: »Grajska hči«, Foerster: »Ljubici«, Vilhar: »Domovini«; Moški zbori: Nedved: »Avstrijca moja«, Nedved: »Venec slovenskih pesmij«, Foerster: »Gorenjski slavček« s spremljevanjem godbe. Večinoma smo te pesmi že lansko leto razposlali. Če bi se pa utegnili pripetiti, da bi kje glasov pomanjkovalo, prosimo gg. poverjenike, naj se v tem oziru nemudoma obrnejo do odbora »Slov.